

ČESKÁ POVÍDKA 2024

TAJEMSTVÍ TŘINÁCTÝCH KOMNAT

BURČÍKOVÁ - DEJV - FRANC - HÁJKOVÁ - KŇOUREK
KOPPOVÁ - LIPŠANSKÝ - LOVČÍ - MIŠKAŘÍKOVÁ
NĚMEC - PETIŠKOVÁ - PLUHAŘOVÁ - REZEK
SELTENREICH - ŠANDERA -TAJOVSKÁ - VELEŠOVSKÝ

TAJEMSTVÍ TŘINÁCTÝCH KOMNAT

Česká povídka 2024

**Sedmnáct příběhů sedmnácti autorek a autorů
různých generací inspirovaných mottem:
TAJEMSTVÍ!**

Jana BURČÍKOVÁ

Daniel DEJV

Václav FRANC

Kateřina HÁJKOVÁ

Václav KŇOUREK

Eliška KOPPOVÁ

Jan LIPŠANSKÝ

Radovan LOVČÍ

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ

Jiří Wilson NĚMEC

Kristýna PETIŠKOVÁ

Ilona PLUHAŘOVÁ

Miroslav REZEK

David SELTENREICH

Jiří ŠANDERA

Iva TAJOVSKÁ

Pavel VELEŠOVSKÝ

ZÁHADNÝ NÁPIS

Ilona PLUHAŘOVÁ

Vyrazím ze dveří ke své firmě, jako pokaždé trochu oklikou. Nemůžu si pomoci. Těch třináct hádanek z písmen, číslic a znaků nad vstupním portálem onoho starého domu mi nedá spát. Zvláštní nápis na ještě zvláštnější stavbě. Na první pohled stará a oprýskaná barabizna s opršelou židovskou hvězdou na štítu. Při hlubším zkoumání se však zdá, že má uvnitř zdravé jádro. Nikdo si nepamatuje, že by tu někdo někdy bydlel, jen ti nejstarší si vzpomínají na dávná vyprávění o podivínovi, co tahal do baráku všelijaké staré krámy.

Chameleonský nápis, začalo se psát v odborných knihách. Vábivá záhada, kterou dosud nikdo nevysvětlil. Třináct částí, třináctky v zápisu. Podle mínění nadšenců pro historii obsahuje nápis formuli nějakého obřadního zaklínadla. Zlého zaklínadla, které prý přináší smůlu. To se mi však nezdá.

Jako každý den si ten magický obrazec prohlížím se zatajeným dechem. Jak bylo zaznamenáno, nápis se čas od času záhadně proměňuje, někdy prý dokonce na čas zmizí. Nejspíš vlivem počasí.

Třináct střípků hádanky. Určitou symboliku nelze popřít. Dlouhý řádek už znám nazpaměť:

↓ 13 † ► ♂ ♀ ↑ △ R. M-el†. Ruf XIII XIII XIII XIII !

Nejsrozumitelnější se mi zdají symboly na konci nápisu, jenž by mohl podle závěrečného vykřičníku znamenat výzvu či důležité sdělení. V jedné místní kronice se píše, že v této uličce stával kdysi malý kostelík zasvěcený svatému Rufovi. S ním by mohla souviset i předchozí část nápisu M-el†. Kříž možná symbolizuje kostel, písmena M-el případně jeho bližší určení. Skupina římských číslic, jež obsahuje čtyři třináctky, představuje zřejmě časový údaj. Naše běžné pojetí takových časových záznamů, které by znělo „třináctého třináctý třináct set třináct“, mi však nedává smysl. Písmeno „R.“ a tři různé šipky mi rovněž zůstávají nesrozumitelné. Třetí znak je nejvýraznější. Lze ho definovat jako plný rovnoramenný trojúhelník se základnou umístěnou kolmo k řádku, s vrcholem směřujícím doprava. Co si však představit pod zápisem třináct na x-tou kříže? O kříži se píše v knihách dost a dost. Může znamenat také víru, Krista, vyvoleného mezi všemi. Co ale znamená symbol muž (♂) v žena (♀)?

Do tváře se mi opírá vycházející slunce. Všechno nad mou hlavou se rozjasňuje. Najednou mám pocit, že první šipka nápisu ukazuje na mě. Potím se. Sleduji nápis, který se mi najednou vlní před očima jako hladina proudící řeky. Ty, cítím první znak hádanky, třináct na x-tou. To přece může znamenat i třináctkrát. Ty, třináctkrát vyvolený, pak ten plný trojúhelník. Vždyť je to šipka! K něčemu, co bude. Je to důraz. Tedy staň se? Rázem si vybavuji jakousi hodinu matematiky. Za symbolem muže není písmeno „v“. Matematicky může znamenat „nebo“. Muž, nebo žena. Pán, nebo paní? Další šipka a následně jiná šipka. Ukazují na dům. Jasně, druhá šipka není šipka, ale dům. Dohromady – tento dům. Můj zrak spočine na židovské hvězdě

poznamenané zubem času. „R.“ – že by židovský rabín? Rabín se jmenem na „M“? Třeba Michael? Micha-el znamená v hebrejštině „kdo jako Bůh, podobný bohu?“. Tedy snad vyvolený Bohem? Jsem na správné stopě. Rabín byl zřejmě k čemusi vyvolen. Tak honem, jen dál! „Ruf“ možná nebude svatý Ruf. Má mysl se znovu vrací do školních lavic. Tentokrát spatřím svou přísnou němčinářku. „Ruf“ znamená německy „volej“.

Připadám si jako šílenec. Poslední část nápisu mi naskakuje před očima jako písmena z psacího stroje na nepopsaný papír. Takže teď celé! Co třeba takhle? Ty, třináctkrát vyvolený, ve smyslu po třinácté vyvolený, staň se pánem, nebo paní tohoto domu. Rabín Micha-el, vyvolený. Volej 103 13 13 13!

To snad ne! Má rozbouřená mysl to fakt přehnala. Můj mozek pochybuje, ale ruka automaticky sahá pro mobil. Moje třesoucí se prsty vyťukávají jednotlivé číslice. Teď se ukáže! Ve sluchátku se rozeznívá vyzváněcí tón.

„Dobrý den,“ slyším hlas záznamníku, „čekali jsme na vaše zavolání. Vyslovte, prosím, postavení a jméno vašeho předchůdce!“

„Rabín Michael,“ zablekotám do sluchátka.

„Děkujeme,“ pokračuje záznamník po chrčivé pauze, „dostavte se, prosím, do naší advokátní kanceláře, bla, bla, bla,“ rozčilením se mi rosí čelo, „stáváte se třináctým majitelem, či majitelkou domu U Židovské hvězdy v ulici Svatého Rufa...“

Ilona PLUHAŘOVÁ (*1973)

Žije ve Valdicích u Jičína. Učí český jazyk a německý jazyk na Masarykově obchodní akademii v Jičíně. Z vlastní autorské tvorby vydala následující knihy: O skřítku Stulíkovi (2007), Stulík a Silenka (2009), Země bledulek (2013), O popletené víle Komolíně (2015). Více o tvorbě Ilony Pluhařové a jejím nakladatelství Silenka na <https://ilona-pluharova-silenka.webnode.cz>

VĚŠTBA OD PIAVY

Jiří Wilson NĚMEC

Manželka zapálila svíčku.

„Co se děje?“ ptám se, protože svíčka se u nás zapaluje zřídka kdy. Vánoce, dušičky, výročí úmrtí někoho z příbuzenstva, nebo když kiksne transformátor a vypnou proud.

„Babička. Dneska je to už osmnáct let, co umřela.“

„Tak to jo,“ pokýval jsem hlavou chápavě a pohled mi od svíčky vyletěl k horní polici knihovny. Na horní polici knížky nejsou. Slouží jako úložiště více či méně důležitých cetek a vzpomínek. Vázy, o kterých se domníváme, že by mohly mít nějakou cenu, ale ocenit jsme je ještě nedali. Kdysi jsme je našli na půdě školy, ve které otec učil. Od té doby s námi putovaly od štace k štaci, až jsem je podědil. Keramický pes, sádrová soška nahé dívky se sádrovým ručníkem v ruce, druhá ruka chybí, někdo, už nepamatuji kdo, ji urazil. Aby nebylo vidět, že je sádrová kráska mrzák, kryje ruku novodobá vázička zakoupená manželkou na keramických trzích v Kunštátě.

Můj pohled však sklouzl k jinému kousku na horní polici. Sokl s křížem, na němž v klasickém provedení trpí Ježíš Kristus. Jedna z mála památek na babičku Hrachovcovou.

Jsmo ateisti, a tak se nad tím Kristem nijak nedojímám ani nemodlím, spíš mě zaujal svým provedením. Obvyčně v domech visí křížek s Kristem nade dveřmi na háčku, na skobě. Ten náš má sokl,

takovou budku, správně patku, z jejíhož středu vyrůstá kříž. Symbolizuje sloup, u něhož byl z rozhodnutí Piláta Pontského bičován Kristus. Taková zmenšenina, celá kovová, mnoha Božích muk, jaká můžeme spatřit v naší krajině. Ta naše zmenšenina ovšem pochází z ciziny.

Vzpomínám si, jak manželka okomentovala můj udivený pohled na přivezenou sošku.

„To není jen památka na babičku. To má větší hodnotu. Babička mi vyprávěla, co o tomhle Kristovi říkal její tatínek.“

Tatínek babičky Hrachovcové se jmenoval Ferdinand Večeřa. Narodil se v roce 1874 a skonal čtyři roky po konci druhé světové války. Jeho samotného neminula první světová. Stejně jako tisíce jiných mladých mužů musel narukovat a šel bojovat za císaře pána, za Rakousko-Uhersko. Italská Piava, to bylo jeho největší bojiště, jeho trauma. Vrátil se odtamtud podvyživený, zlomený, zbavený iluzí. Bylo mu čtyřiačtyřicet a jakoby měl už život za sebou. Přivezl si s sebou od Piavy vedle krutých vzpomínek jen tu sošku.

Byl konec října 1918. Právě skončila jedna z mnoha bitev kousek od úpatí horského masivu Monte Grappa. Ferdinandova jednotka, už z větší části zdecimovaná, zakopaná na okraji jakési vesnice, zažívala chvíli klidu. Ještě před hodinou stál kousek od okopu, ve kterém byl Ferdinand, dům. Už nestál. Italské dělostřelectvo jej srovnalo se zemí. Z trosek rozetých do okolí nebylo k použití nic. Něco podivného však přece jen Ferdinand zaznamenal. Takřka uprostřed někdejšího domku z kamení a cihel zůstal stát stůl a na něm na soklu trčel k nebi kříž s Ježíšem Kristem. Bohabojný Ferdinand to tenkrát považoval za

nějaké znamení a sošku vzal. Ta bitva byla skutečně poslední. Rakousko-Uhersko v troskách a všichni už nechtěli nic jiného, než být doma.

Historku s Kristem vyprávěl tatínek doma své dcerce a po letech ta, už coby babička své vnučce, mé ženě. Tak teď kříž od Piavy trůní vedle svůdné sádrové dámy v našem obýváku.

Při předvánočním úklidu, kdy mimo jiné plochy i horní polici zbavujeme prachu se soška ocitla dole, na stole. I na ní seděla lehká prachová pokrývka.

„Vem hadřík a celý ho otři,“ říká manželka. Vzal jsem opatrně sošku za patku, ale k otírání jsem se nedostal. Kříž se lehce u paty soklíku viklal.

„Hele, to bude chtít opravit. Ať nám Kristus nečekaně neletí z police jak rogalo,“ vzpomněl jsem si na vtip.

„Tak zavolej Jirkovi, ať se na to podívá.“ Syn Jirka je umělecký kovář a neměl by pro něj být problém tuhle letitou kovovou sakrální památku dát do pořádku.

„Tak jo,“ řekl jsem a hned také volám. Uvědomuji si, že jsem si křížek takhle zblízka ještě neprohlížel. Vždycky byl vysoko na polici a péči o něj mi hodlala manželka svěřit vlastně poprvé. Raději ať to syn opraví, než aby mi ten černě lakovaný kousek kovu zůstal v rukou na dva kusy.

„Ten sokl ale musí být dutý. To by jinak vážil podstatně víc,“ říkám a prohlížím spodek podstavce. Černá barva kryje kov důkladně, nevidím žádný šroubek nebo hranu víka, tedy pokud soklík zespod otvor má. To už se syn přiřítíl.

„Na,“ podávám mu Krista. „Opatrně! Vidíš, tady se to viklá. Možná je zevnitř šroubek. Když ne, bude to chtít jen lepidlo na kov. Však uvidíš.“ Syn si sošku pečlivě prohlíží.

„To je duté,“ potvrzuje mou domněnku. „Můžu se na to zespod podívat?“

„No jasně! Jestli tam je šroubek, tak stejně nic jiného nemůžeš udělat.“

„Hlavně prosím tě opatrně! Je to památka na babičku a na pradědu. Přivezl si to od Piavy,“ nabádá jej manželka.

„Já vím, už jsem to slyšel víckrát. Tak kouknu na to a dám vědět,“ říká syn a mizí i se soškou.

Netrvalo dlouho a Jirka přišel z kovárny zpět.

„Tak to šlo rychle, co tomu bylo?“ zeptal jsem se.

„Šroubek tam určitě není. Budu lepit. Ale hele, co jsem uvnitř našel?“

„Takže spodní vrátka?“

„Jo. Pod tím lakem ta spára nebyla vůbec vidět. Ale přešel jsem to šmirglem a hned bylo jasno. Ale to nic. Zato, dívejte, co tam

bylo,“ říká syn a opatrně rozkládá na stole nějaký složený papír. Vzápětí se ukazuje, že to je nějaký dopis nebo vzkaz. A naštěstí psaný česky. Žádná italština. Lejstro je zažloutlé. Text psaný inkoustem. Jak byl papír poskládaný, přehnutý vícekrát, aby se pod Krista vešel, rozkládáme jej velice opatrně, aby se v hranách záhybů papír neroztrhal. Jakž takž to jde. Písmo je vybledlé, ne příliš úhledné, jak bývalo v dobách, kdy se ještě vyučoval krasopis. Zřejmě byl psán, jak se říká, na koleně.

1.listopadu L.P. 1918 Piava, Itálie

Jmenuji se Ferdinand Večeřa. Rodinu mám v Novém Jičíně na Moravě a toho času jsem s regimentem v zajetí na italské frontě. Všichni tu věříme, že snad už hrůzy, kterých jsme nebyli ušetřeni, skončily. Šeptá se, že již je války konec a i když jsme padli do zajetí, co nevidět pojedeme domů. Kéž bych tam byl již na Vánoce. Moc mi chybí mí draží u nás doma.

Před deseti dny se u naší jednotky objevila Italka, mladá holka, asi cikánka. Prý nám za trošku jídla bude číst z rukou, co bude s námi, co nás čeká. Takové oživení, možná naděje. Je tu jeden, co mluví italsky, tak nám, i mně překládal. A já, abych nezapomněl, teď věštbu vypisuji.

Říkala, že se zdráv vrátím domů na Moravu. Že bude ještě jedna velká vojna, ale já v ní už nebudu bojovat. Moje dvě dcery se vdají. Božka se vdá do Polska. Maruška zůstane tu. Bude mít také dceru a ta také. A ta poslední bude mít zase dceru, ale též syna a ten synek, bude kovářem. Jednou přicestuje sem do Itálie do nedalekého Feltre, na setkání úspěšných kovářů. Vykove tam malou růži a tu růži položí ve Feltre na hřbitově na jeden hrob a to bude hrob její, teda té italské cikánky. A že prý to bude přesně za sto let. Tedy, jak počítám, tak v roce 2018. To už budu dávno, dá-li Bůh, dávno v nebi. Ta cikánka se jmenuje Francesca Muti. Ten můj budoucí potomek, kovář, růžičku na hrob položí proto, že si přečte tuto věštbu, kterou přivezu s sebou i s tou soškou z války domů.

Ferdinand Večeřa vlastní rukou.

Chvilí bylo ticho.

„Tys, Jirko, byl ve Feltre, ne?“

„Byl. Vloni na kovářském sympoziu.“

„Takže letos nejedeš...“

„Letos sympozium bylo už v září. To jsem měl šileně jiné práce, však víte.“

„Stejně, to je úžasné! Věštba sice nelže, všechno se vyplnilo až na tu kovanou růžičku na hrob cikánky, co tak přesně všechno předpověděla. To je až neuvěřitelné!“ vyhrkla manželka. Akorát nevím, proč praděda tenkrát tu věštbu schoval pod Ježíše?“

„Možná tam lejštro jen před cestou z války schoval a pak na ně zapomněl,“ myslím nahlas.

„Nebo zapomněl schválně. To se dnes asi už nedozvíme, proč,“ podotýká syn.

„Vlastě nic nebrání tomu, Jirko, abys, až zase pojeděš na tu kovářskou soutěž, tak růži na hrob ve Feltre, položil. Teda jestli tam vůbec je a jestli ho najdeš.“

„Mami,“ docela zaraženě povídá syn, „nemusím. Já totiž vloni na hřbitově ve Feltre byl. Já jednu ukovanou růžičku měl a já ji na ten hrob položil. Můžeš, tati, pustit počítač? Někde tam musí být uložené fotky z Feltre.“

Za chvíli už otevíráme složku Foto-Feltre-2017.

„Tati, otevři nejdřív fotky z šestnáctého roku, z předloňska. Tam by měla být..., počkej, já sám,“ a Jirka už myší hledá, co potřebuje. „Tady, vidíte? Ta holka. Jo, ta, co stojí vedle mě. Ta nás měla na starosti. Ubytování, rozpis kování, strava a tak... Moc sympatická. Jmenovala se Francesca. Vzpomínám, jak vyprávěla, že její prababička byla věstkyně a jestli nechceme hádat z ruky, že to taky umí. Ale

nechtěli jsme. Víte, že na takové šarlatánství nevěřím. Ale hezká byla moc, to jo. A vloni, když jsem se po ní ptal, řekli nám, že půl roku před tím nečekaně zemřela. Prý leukémie. No a jeden borec, který to hosteskování po ní převzal, nás, když jsme měli po kování a volno, vzal na hřbitov a dovedl nás k jejímu hrobu. A já jsem...”

Jirka se ve snímcích rychle orientuje, vrací se k fotkám z roku 2017 a pak se u jedné zastaví. Je na ní hrob, nad ním kříž a oválná cedulka se jménem Francesca Muti. Vedle jména malý křížek a rok 1932. A níž ještě jedno jméno – Franceska Capotondi. U něj hvězdička s datem 14. 5. 1994 a vedle křížek a datum 5. 2. 2017. U paty kříže je do drobných kamínků vetknutá kovaná růže.

„Tak se jmenovala. To je ona, taková pěkná holka..., třidvacet měla,“ konstatuje syn dojatě. Je jasné, že v hrobě leží dávná věštkyň se svou pravnučkou.

„Cikánka Francesca se sekla o celý rok,“ říkám, „a o nějaké pravnučce taky ani slovo,“ dodávám, abych odlehčil nepochopitelnou situaci. „No jo, takže vlastně je to ještě divnější, než by to bylo přesně podle věštby. Úplná haluz, nechápu...“ Hlas se mi ovšem třese, myslím, že jsem zbledl stejně jako manželka i syn. „Jestli se odehrálo vše tak, jak se jeví...?! Hu... To, to, to je teda věc!“ koktavě ze mě leze.

Kloužem pohledy jeden na druhého, nevíme, jak objev komentovat, a všem nám je jasné, že to je nejmiň na panáka.

Jiří Wilson NĚMEC (* 1954)

Žije v Žerotíně u Litovle. Přestože je od roku 2003 připoután na invalidní vozík, aktivně spolupracuje s Českým rozhlasem Olomouc, kde pravidelně zaznívají jeho povídky či dramatizace. Např. pro ČRO zpracoval pro vánoční vysílání 2016 cyklus Laskavých povídek. Ze vzpomínkové knížky „Nakonec Olomouc“ ČRO rovněž vybral k dramatizaci jednu z kapitol. Jeho knižní prvotinu „Vilémky, čili takhle nějak to bylo“ zpracoval ČRO již v roce 2007. Postupně během let přišly na řadu povídky z knížky Rychlebské povídky a Rychlebské povídky II. Všechny uvedené knížky vydal vlastním nákladem a jen pro okruh přátel.

A PROČ?

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ

Každý člověk odhalí během života více či méně nejruznějších tajemství. Já se díky své dceři snažím opětovně dívat na svět dětskýma očima, ona zas chce „zuby nehty“ porozumět světu dospělých.

Každý, kdo má doma zdravé čtyřleté dítě (nebo s takovým dítětem alespoň hodinu sdílel kupé ve vlaku nebo ho chvíli poslouchal v čekárně u doktora), ví, že takový tvor neustále mluví, většina jeho vět je tázacích a začíná příslovcem *proč*. To je v pořádku, objevuje tak tajemství světa. Vás to ale může dostat do nejruznějších situací – roztomilých, vtipných, namáhavých, trapných, a někdy i nebezpečných.

Vzpomínám si, že na některé věci jsem ve svém životě došla opravdu pozdě. Ač si toho ze svého raného dětství moc nevybavuji, celkem obstojně si vzpomínám na své tázací období. Zpětně se dívám, že jsem z něj vyvázla bez fyzické, a mí rodiče bez psychické, újmy, protože já bych sama se sebou tolik trpělivosti nejspíš neměla. To neustálé „*A proč? A proč? A proč?*“ muselo mé rodiče dohánět k šílenství, protože se občas uchýlili k drobné lži – ať už to bylo kvůli složitosti nebo neznalosti odpovědi.

Každopádně si celkem přesně vzpomínám na mé rozčarování a pořádný chechot kamarádů, když jsme šli v mých osmnácti letech v sedm večer do města.

„By mě zajímalo, proč opravují zrovna teď všechny semaforey,” prohodila jsem mezi řečí.

Kamarádi se na mě tázavě podívali, protože ani u jednoho semaforu nebylo žádné opravářské auto a objektivně vzato nic nenasvědčovalo tomu, že by se semaforey mělo být něco v nepořádku. Tedy až na jednu věc – blikala tam oranžová. Ze svého dětství jsem měla zafixované, že když bliká oranžová, semaforey se opravují. Nikdy by mě nenapadlo, že to je jinak. Až toho dne se mi otevřely oči a já zjistila, že existuje něco jako „vypnutý semafor” a že je to celkem běžná věc.

Úplně stejně rozčarovaná jsem byla, když jsem zjistila, že neexistuje něco jako dispečink křižovatek, kde by na centrále seděla paní, která by ručně pouštěla červené a zelené panáčky na přechodech pro chodce. Najednou přestalo dávat smysl mé urputné opakované mačkání tlačítka pro chodce, jen abych přiměla onu „paní na centrále” dříve pustit zeleného panáčka.

Podobný šok zažil můj manžel, když zjistil, že dostat výpověď na hodinu není až tak úplně výhodné, jak si myslel. V jeho světě to byl bonusový program každé firmy – je přece pro zaměstnance výhodné, když dostane na jednu hodinu výpověď, v tu hodinu si skočí na úřad nebo poštu, a pak se zase vrátí do práce. Že to ve skutečnosti není tak ideální, asi nemusím dodávat...

Takových příhod znám celou řadu, a proto jsem se rozhodla, že budu svým dětem odpovídat na *a proč* otázky po pravdě a nejlépe, jak budu umět.

ROZTOMILÝ PŘÍKLAD:

Už prvním příkladem vyvracím svoji teorii o tom, že říkám vždycky pravdu. Nicméně svátek svatého Mikuláše máme s manželem spojený s předvánočním kouzlem, o které jsme naše děti nechtěli ochudit. Proto tento svátek slavíme.

Předvečer svátku svatého Mikuláše přišel vloni celkem nečekaně – tedy spíš já jsem si neuvědomila, že už je začátek prosince a že dcera je první rok ve školce, což znamená, že existenci svatého Mikuláše už nezamlčíme jako předchozí roky. Do osudného podvečera zbýval jeden den. V našem městě jsme byli relativně noví, takže jsme pořádně nevěděli, kde Mikuláše, čerta a anděla objednat, navíc rodiče dceřiných spolužáků „už dávno měli Mikuláše zajištěného“ a věděli, že „takhle pozdě nikoho neseženeme ani za úplatek donesený v krabici od vína“. Abych to zkrátila – 5. prosince odpoledne jsem už s jistotou věděla, že k nám žádná andělsko-čertovská návštěva nepřijde, a do balíčku se mi podařilo sehnat jenom čokoládovou figurku nevalné kvality, sáček bonbonů a trochu zhnědlý banán. Jinak bylo v samoobsluze vše beznadějně vyprodané (tedy za předpokladu, že jsem do balíčku nechtěla dát instantní polévku nebo pivo). Celých deset minut jsem se zamýšlela, jak dceři tajně balíček předám, aby si myslela, že to má od opravdového Mikuláše. Příležitost se naskytla, když šla na záchod. Nepozorovaně jsem vynesla balíček za dveře a zazvonila. Dcera celá natěšená vyběhla ze záchodu ještě se špatně

natáhnutými punčocháči, otevřela dveře a... místo Mikuláše uviděla jeden malý balíček, ze kterého čouhal tmavý banán.

„Co to je?“ ptala se podezíravě.

„To je asi balíček od svatého Mikuláše,“ odpovědila jsem.

„A proč ho tu Mikuláš nechal?“ zajímala se dcera.

„No je nejspíš pro Tebe.“

„A kde je teď Mikuláš?“

„Šel asi za dalšími dětmi.“

„A proč se u nás nezastavil?“

„Má toho dneska hodně. Musí všechny děti obejít.“

„Úplně všechny na celém světě?“

„No jo...“

„A jak to stihne?“

„Má pomocníky,“ to už bylo balancování na tenkém ledě.

„A u nás byl pomocník nebo opravdický svatý Mikuláš?“

Na odpověď tentokrát naštěstí dcera nečekala, protože v balíčku zahlédla pod banánem i balíček s bonbonky. Hned si dala jeden, čímž se její proud otázek podařilo zastavit. Kouzlo bylo pro tento rok zachráněno a toto tajemství nebylo odhaleno.

VTIPNÝ PŘÍKLAD:

Vtipných historek si člověk s malým dítětem užije požehnaně. Některé zažije třeba i na místech, kde by to úplně nečekal – například ve školkové šatně.

7:55 – ve školce musíme být do osmi hodin, v šatně ranní špička rodičů, kteří popohánějí své děti. Soutěž o to, kdo dojde do třídy jako poslední. Dcera má nové tenisky. Svítící. Takže s každým krokem se zastaví a dupne si, aby jí to hezky zasvítilo. Už teď vím, že jsem jí je měla dát až o víkendu, kdy nebudeme tolik spěchat.

7:58 – rozrážíme dveře šatny, je tam asi pět rodičů s dětmi. Kdybychom před vchodovými dveřmi nepředběhly maminku od Emičky, která vytahovala Emiččina malého brášku z kočárku, tak dojdeme úplně poslední.

V tom stresu, kdy každý rodič slovně podporuje své dítě, jakoby zrovna finišoval nejdůležitější běžecký závod kariéry, přijde k naší Klárce Natálka.

„Ona má nové boty,” ukáže Natálka směrem k novým teniskám a Klárka s nimi ještě dupne, ať závidí pořádně.

„No tak má nové boty, však ty máš tyto taky nové,” vzdychne Natálčina maminka.

„A proč její svítí a moje ne?” nedá se odbýt Natálka.

„Ty máš Adidasky.”

„A proč ty abibosky nesvítí?”

„Protože tam nemají blikátka.“

„A proč tam nemají blikátka?”

„Protože jsem nevěděla, že chceš svítící boty.”

„A jak to, žeš to nevěděla? Vždyť jsi přece maminka a maminka ví všechno.”

Nastává delší pauza...

„Tak příště koupíme taky svítící...” říká maminka rezignovaně.

Dál rozhovor neslyšíme, protože *heuréka* Klárka má obě papučky a můžeme pelášit do třídy.

NAMÁHAVÝ PŘÍKLAD:

Někdy se u těch odpovědí na zdánlivě jednoduché dětské otázky pořádně zapotím. Jako onehdá na besídce ve školce.

„Mamí, a proč tady byl ten mikrofon?“ ptala se mě dcera po vystoupení.

„No přece, aby vás maminky a tatínci hezky slyšeli.“

„A to byste nás bez mikrofonu neslyšeli?“

„Slyšeli, ale hůř.“

„A jakto?“

„No protože ten mikrofon váš hlásek pěkně zesílí.“

„A jak to ten mikrofon udělá?“

„Zapneš ho, postavíš se k němu, řekneš tam něco normálním hlasem a já to tady na lavičce slyším hezky nahlas.“

„A jak to funguje?“ nevzdávala se dcera a nutno podotknout, že už jsem moc nevěděla, jak to dětsky vysvětlit.

„No to se těžko vysvětluje...“

„A proč se to těžko vysvětluje?“

„Tak dobře. Mikrofon je převodník akustického vlnění na elektrický signál. Zvukem se v mikrofonu rozkmitá membrána, která se pohybuje v magnetickém poli permanentního magnetu. Tímto pohybem cívky pak vzniká elektrický signál...“

Chtěla jsem pokračovat dál, ale říkala jsem si, že počkám na další otázku. Ta nepřišla. Nevím, jak moc z toho byla dcera moudrá, nicméně několik rodičů se trochu nechápavě podívalo mým směrem.

TRAPNÝ PŘÍKLAD:

Trapné historky zcela jistě převládají – teda alespoň u nás. Nejčastěji vznikají v místech, kde je relativní ticho a v místech, ze kterých se nedá jen tak uniknout. Zároveň je třeba dodat, že dítě často popisuje realitu, kterou všichni vidí, ale dospělí raději taktně mlčí. Zatímco dítě nikoliv.

„Mamí, a proč má ta paní tak velkej zadek?“ zahulákala v poloprázdné tramvaji dcera.

Všichni cestující, kteří zrovna neměli sluchátka v uších, se otočili naším směrem. Já místo odpovědi zrudla.

Je tu několik variant.

Varianta 1: „Ale nemá, prosím tě.“

Každý vidí, že má. Vidím to já, vidí to dcera a nejspíš to ví i ta paní.

Varianta 2: „Možná jí moc čokoládek. Nebo málo sportuje.“

Nechci být hnusná, chci dojet na konečnou bez fyzické újmy a vlastně mi po jejím zadku vůbec nic není.

Varianta 3: „Klári, pšššt. To se neříká.”

Tak nějak tuším, že by tohle nezabralo.

Nakonec volím odpověď: *„Každý jsme nějaký.”* Jdeme se omluvit paní a potupně vystupujeme na další zastávce.

NEBEZPEČNÝ PŘÍKLAD:

Nevinné dětské otázky vás nejednou mohou dostat do řádné šlamastiky. Nedávno jsme šly s dcerou kolem brněnského hlavního nádraží. Už v podchodu jsme narazily na roztodivné existence. Raději jsme trochu přidaly do kroku, aby se o pár chvil později dcera zastavila u skupinky asi čtyř polehávajících potetovaných lidí a šesti psů.

„Mamí, ten pán je hambatej... Proč je hambatej?” ukázala dcera prstem na jednoho ze skupinky, který neměl oblečené tričko.

Muž se pokusil vstát, ale nepodařilo se mu to, tak alespoň dceřiným směrem odhodil pet lahev od piva.

„Pojď, asi mu je horko,” přistihla jsem se vlastně opět při další lži, drapla jsem dceru a už jsem s ní upalovala k nejbližšímu východu. Cestou jsem ještě musela vysvětlovat, proč je pánovi horko, když my máme svetr a bundu.

Když se tak zamýšlím, tak vlastně vůbec nejsem lepší než moji rodiče a taky ne vždycky říkám úplně pravdivou pravdu na všechny ty dětské otázky. Asi to nejde nebo to neumím.

No a tak u nás doma proplouváme *a proč* obdobím a postupně odhalujeme jedno tajemství dospělého světa za druhým.

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ (*1992)

Lékařka, v současné době na mateřské dovolené, žije v Uherském Brodě. Úspěšná autorka literární soutěže „Rehečská slepice“ (absolutní vítězka v roce 2019). Publikovala ve sbornících z literárních soutěží a povídku Jak daleko spadne naše jablko? v knize Jablko nepadá daleko od stromu (2020).